

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 252/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátom JUDr. Alojzom Naništom, Advokátska kancelária, Sládkovičova 5, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11 NcC 14/2015 z 3. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. februára 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 NcC 14/2015 z 3. decembra 2015. Dátum odovzdania sťažnosti na poštovú prepravu je nečitateľný.

Zo sťažnosti vyplýva, že v právnej veci navrhovateľa [REDACTED] (ďalej len „navrhovateľ“) proti sťažovateľke o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „maloletá“) vedenej na Okresnom súde Svidník (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 P 16/2015 sťažovateľka podaním z 20. novembra 2015 doručeným okresnému súdu 24. novembra 2015 namietla zaujatosť konajúcej sudkyne [REDACTED] (ďalej len „zákonná sudkyňa“).

Podaním takisto z 20. novembra 2015 doručeným okresnému súdu tiež 24. novembra 2015 k spisu sp. zn. 2 P 16/2015 sťažovateľka namietla aj zaujatosť sudcov krajského súdu vo všetkých prebiehajúcich konaniach o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej vedených okresným súdom pod sp. zn. 2 P 32/2013, sp. zn. 2 P 16/2015, sp. zn. 4 Em 1/2015, sp. zn. 3 P 25/2015 a sp. zn. 4 P 15/2015, v ktorých je odvolacím súdom krajský súd.

Sťažovateľka v námietke zaujatosti voči sudcom krajského súdu a v návrhu na ich vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci uviedla podrobné dôvody, pre ktoré nepovažuje sudcov krajského súdu za nezaujatých. Na základe týchto argumentov vyslovila námietku zaujatosti voči krajskému súdu ako odvolaciemu súdu, a to tak pre pomer k jednej zo strán v konaní, ako aj pre pomer k prerokúvanej veci. Sťažovateľka žiada, aby prerokovanie predmetných vecí bolo z dôvodu veľkých pochybností o nezaujatosti sudcov krajského súdu ako odvolacieho súdu odňaté a prikázané inému krajskému súdu.

Podanie s námietkou zaujatosti sudcov krajského súdu bolo súčasťou spisu okresného súdu sp. zn. 2 P 16/2015. Spis bol predložený krajskému súdu.

Uznesením krajského súdu č. k. 11 NcC 14/2015-357 z 3. decembra 2015 bolo rozhodnuté o námietke zaujatosti voči zákonnej sudkyňi okresného súdu tak, že táto nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že dôvodom na vylúčenie sudcov krajského súdu sú okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach, čo s poukazom na ustanovenie § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcu. Sťažovateľka s takýmto záverom nesúhlasí, pretože z obsahu jej námietky zaujatosti

voči sudcom krajského súdu vyplýva, že ich procesný postup preukazuje ich pomer k jednému z účastníkov konania, a to s poukazom na možné vzťahy navrhovateľa ako vysoko postaveného funkcionára Prešovského samosprávneho kraja.

Sťažovateľka namieta postup a uznesenie krajského súdu, ktorý rozhodoval o zaujatosti zákonnej sudkyne napriek tomu, že v spise sa nachádzala námietka zaujatosti voči sudcom krajského súdu a návrh na ich vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci a prikázanie veci inému krajskému súdu.

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd, ktorý rozhodoval o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne okresného súdu, pred svojím rozhodnutím mal v súlade s § 16 Občianskeho súdneho poriadku spis okresného súdu sp. zn. 2 P 16/2015 predložiť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadenému súdu, ktorý mal rozhodnúť o tom, či sudcovia krajského súdu sú zaujatí a vylúčení z prerokovania a rozhodovania veci, a zároveň rozhodnúť o žiadosti o prikázanie veci inému krajskému súdu.

Podľa názoru sťažovateľky ak o jej námietke zaujatosti voči sudcom krajského súdu nebolo vôbec rozhodnuté a napriek tomu krajský súd rozhodol o tom, že zákonná sudkyňa okresného súdu nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci, potom došlo k porušeniu jej práv z hľadiska nestrannosti a objektívnosti súdneho konania. Pokiaľ nebola krajským súdom vec predložená najvyššiemu súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti všetkých sudcov krajského súdu, odňatí a prikázaní vecí inému súdu, možno mať pochybnosti aj o tom, či krajský súd mohol kvalifikovane rozhodnúť o námietke zaujatosti voči zákonnej sudkyňi vo veci sp. zn. 2 P 16/2015.

Sťažovateľka žiada vydať tento nález:

„Uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 03. decembra 2015 č. k. 11 NcC 14/2015-357 bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 03. decembra 2015 č. k. 11 NcC 14/2015-357 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 363,79 € do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu JUDr. Alojza Naništu, Advokátska kancelária, Prešov, Sládkovičova č. 8.“

II.

Z námietky zaujatosti sudcov krajského súdu a návrhu na ich vylúčenie z prerokovania a rozhodovania vecí z 20. novembra 2015 vyplýva inter alia, že sťažovateľka vyslovuje námietku zaujatosti voči krajskému súdu ako odvolaciemu súdu v tejto jej veci, a to z obidvoch možných dôvodov zaujatosti, t. j. tak pre pomer k jednému z účastníkov konania, ako aj pre pomer k prerokúvaným veciam. Táto zjavná zaujatosť je podľa sťažovateľky preukázaná doterajšími rozhodnutiami a inými zásahmi do konania, ktorými sa potvrdili slová a vyhrážky navrhovateľa o tom, že jeho Svidník a okresný súd nezaujímajú, potrebuje iba vec dostať do Prešova na krajský súd. Teda inými slovami, potrebuje iba to, aby bolo súdne konanie v moci krajského súdu. K podozreniu zo zaujatosti tohto odvolacieho súdu pre pomer k jednému z účastníkov konania okrem už uvedených slov navrhovateľa prispieva podľa názoru sťažovateľky aj tá skutočnosť, že navrhovateľ je aj vysoko postaveným funkcionárom Prešovského samosprávneho kraja ako riaditeľ [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] s prirodzeným napojením na elitu Prešovského samosprávneho kraja s tomu zodpovedajúcim okruhom známych osôb. Takisto je daný dôvod zaujatosti odvolacieho súdu aj pre pomer k prerokúvanej veci, ktorý založil odvolací súd už hneď svojím prvým rozhodnutím v tejto veci prostredníctvom predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej, konkrétne jej predbežným opatrením zo 4. marca 2014 o úprave styku navrhovateľa s maloletou, ktoré bolo vydané bez zákonných predpokladov zjavne iba v súlade so záujmami navrhovateľa a bez odborného posúdenia z oblasti detskej psychológie. Tým sa odvolací súd podľa sťažovateľky od počiatku konania jednoznačne postavil na stranu navrhovateľa a všetci ďalší vo veci konajúci sudcovia odvolacieho súdu boli týmto názorom výrazne ovplyvnení a riadili sa ním. Na základe uvedených konkrétnych skutočností sťažovateľka žiada, aby prerokúvanie predmetných vecí bolo

z dôvodu veľkých pochybností o nezaujatosti sudcov krajského súdu ako odvolacieho súdu krajskému súdu odňaté a prikázané inému krajskému súdu.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 11 NcC 14/2015-357 z 3. decembra 2015 vyplýva, že zákonná sudkyňa okresného súdu nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania v tejto veci. Podľa názoru krajského súdu okolnosťou vzbudzujúcou pochybnosti o nezaujatosti a nestrannosti zákonnej sudkyne je skutočnosť, že táto uznesením z 11. septembra 2015 zrušila v plnom rozsahu právoplatné uznesenie okresného súdu č. k. 2 P 16/2015-51 z 1. júla 2015 a ustanovila novú súdnu znalkyňu, hoci pôvodné uznesenie nadobudlo právoplatnosť. Urobila tak potom, čo po právoplatnosti skoršieho uznesenia navrhovateľ špekulatívnym spôsobom vyjadril nesúhlas s osobou ustanoveného znalca bez akýchkoľvek relevantných dôkazov. Krajský súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v danom prípade sťažovateľka v námietke zaujatosti uvádzala okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní o prerokúvanej veci a tieto okolnosti nie sú dôvodom na vylúčenie zákonnej sudkyne (§ 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Podľa § 15a ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku ak sa námietka zaujatosti týka len okolností uvedených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada a vec nadriadenému súdu nepredkladá. Z týchto ustanovení teda vyplýva, že zákonná sudkyňa nemala vec vôbec predkladať nadriadenému súdu na rozhodnutie o jej vylúčení, keďže dôvodom na jej vylúčenie boli okolnosti uvedené v § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Krajský súd ako nadriadený súd však so zreteľom na odstránenie pochybností o tom, či je, alebo nie je zákonná sudkyňa vylúčená, napriek tomu vo veci rozhodol s tým, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania v tejto veci, pretože dôvodom na jej vylúčenie boli okolnosti spočívajúce v jej postupe v konaní a tieto nie sú dôvodom na jej vylúčenie z prerokúvania a rozhodovania veci.

Je pravdou, že v spise sa nachádza aj námietka zaujatosti sudcov krajského súdu, konkrétne sa však uvádzajú mená JUDr. Világiovej, JUDr. Muránskej, JUDr. Šofránkovej a JUDr. Boroňa. Z obsahu tohto podania však vyplýva, že dôvodom na vylúčenie sudcov sú tiež okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach, čo nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcu. Dokonca podľa § 15a ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku ak sa námietka zaujatosti týka len okolností uvedených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada a vec nepredkladá

nadriadenému súdu. Napriek tomu krajský súd ako nadriadený súd predloží vec najvyššiemu súdu na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku o tom, či sudcovia krajského súdu sú alebo nie sú vylúčení z prerokovania tejto veci. Navyše krajský súd poukazuje na ustanovenie § 16 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého podanie námietky zaujatosti nebráni súdu prejednať vec alebo uskutočniť iné úkony pred jej predložením nadriadenému súdu podľa odseku 1, ak možno predpokladať, že námietka nie je dôvodná; pred rozhodnutím o námietke zaujatosti súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Toto rozhodnutie nie je rozhodnutím vo veci samej, ale ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, a preto krajský súd pri rozhodovaní o tejto veci postupoval podľa § 16 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podstatou argumentácie sťažovateľky je tvrdenie, že krajský súd rozhodol o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne bez toho, aby predtým predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti sudcov krajského súdu, resp. o odňatí veci krajskému súdu a prikázaní veci inému krajskému súdu. Sťažovateľka je zároveň toho názoru, že nemožno súhlasiť so záverom, podľa ktorého namietaný dôvod vylúčenia sudcov krajského

súdu má spočívať v postupe týchto sudcov v prerokúvanej veci alebo v iných veciach, pretože z obsahu jej námietky zaujatosti voči sudcom krajského súdu vyplýva, že ich procesný postup preukazuje ich pomer k navrhovateľovi ako účastníkovi konania, a to s poukazom na jeho možné vzťahy ako vysoko postaveného funkcionára Prešovského samosprávneho kraja.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia krajského súdu sa javí ako dostatočná a úplná, nenesie teda znaky arbitrárnosti, ale ani zjavnej neodôvodnenosti. Skutočnosť, že sťažovateľka má na vec odlišný názor, neznamená sama osebe porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Z pohľadu ústavného súdu sa ako podstatné javí, že hoci namietané dôvody vylúčenia sudcov krajského súdu spočívajú podľa názoru krajského súdu v postupe vymenovaných sudcov v konaní o prerokúvanej veci alebo v ich rozhodovaní v iných veciach, čo nemôže byť dôvodom na ich vylúčenie a na čo sa nemá prihliadať a vec predkladať nadriadenému súdu, napriek tomu krajský súd námietku zaujatosti sudcov krajského súdu predloží najvyššiemu súdu ako nadriadenému súdu na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň sa cítil oprávnený ešte pred predložením spisu najvyššiemu súdu a pred jeho rozhodnutím o námietke zaujatosti sudcov krajského súdu o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne okresného súdu rozhodnúť. Na takýto postup sa krajský súd cítil oprávnený s poukazom na ustanovenie § 16 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého podanie námietky zaujatosti nebráni súdu prejednať vec alebo uskutočniť iné úkony pred jej predložením nadriadenému súdu podľa odseku 1, ak možno predpokladať, že námietka nie je dôvodná. Pred rozhodnutím o námietke zaujatosti súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, pričom dané rozhodnutie (o nevyklúčení zákonnej sudkyne okresného súdu) nie je rozhodnutím vo veci samej, ale ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, a preto krajský súd pri rozhodovaní o tejto veci postupoval podľa § 16 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Inými slovami, ustanovenie § 16 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku podľa výkladu krajského súdu umožňuje nadriadenému súdu rozhodnúť o námietke zaujatosti

sudcu podriadeného súdu aj v takom prípade, ak je zároveň podaná aj námietka zaujatosti sudcov nadriadeného súdu, ktorí majú rozhodovať o námietke zaujatosti sudcu podriadeného súdu, a to bez toho, aby bolo najprv rozhodnuté o námietke zaujatosti sudcov nadriadeného súdu, keďže takéto rozhodovanie nie je rozhodovaním vo veci samej, ale ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, to všetko v prípade, ak možno predpokladať, že námietka zaujatosti sudcov nadriadeného súdu nie je dôvodná.

Treba zdôrazniť, že uvedenú ucelenú právnu argumentáciu krajského súdu sťažovateľka v podanej sťažnosti konkrétne nenapáda, najmä nie z pohľadu ustanovenia § 16 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, na ktoré krajský súd odkazuje. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že nie je jeho úlohou nahrádzať chýbajúcu konkrétnu protiargumentáciu zo strany sťažovateľky hypotetickými úvahami o tom, čo by bolo možné argumentácii krajského súdu prípadne vytknúť.

Napokon ústavný súd ešte poznamenáva, že z námietky zaujatosti sudcov krajského súdu podanej sťažovateľkou vyplýva, že táto namieta zaujatosť sudcov krajského súdu výslovne ako sudcov odvolacieho súdu, hoci v danom prípade krajský súd nerozhodoval ako odvolací súd, ale ako nadriadený súd v špecificky upravenom konaní a rozhodovaní o námietke zaujatosti.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016